

Lausuntopyyntö valtion väyläverkon investointiohjelmasta vuosille 2025-2032, luonnos 17.11.2023

Kaupunginhallitus 11.12.2023 § 378
5089/03.04.00/2023

Valmistelija

kaupunkikehitysjohtaja Mika Mannervesi, mika.mannervesi@salo.fi, 02 778 5001, kehittämissuunnittelija Saija Karnisto-Toivonen, saija.karnisto-toivonen@salo.fi, 02 778 2069

Väylävirasto pyytää lausuntoja luonnoksesta valtion väyläverkon investointiohjelmaksi vuosille 2025-2032.

Väylävirasto laatii vuosittain valtion väyläverkon kahdeksanvuotisen investointiohjelman osana valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman, Liikenne 12 –suunnitelman, toimeenpanoa.

Investointiohjelmassa esitetään lähivuosien tärkeimmät liikenneinfrahankkeet, jonka talouskehityksen määrittelee Liikenne 12-suunnitelma. Vuosia 2025-2032 koskeva investointiohjelma on Väyläviraston tietoon perustuva ehdotus uusien rata-, maantie- ja vesiväylähankkeiden toteuttamisesta ja niiden vaikutuksista. Väyläverkon investointiohjelma sisältää kehittämishankkeita, isoja peruskorjaushankkeita ja hankekokonaisuuksia sekä pienempiä parantamishankkeita.

Väylävirasto pyytää avoimella lausuntopyynnöllä vuosittain päivitettävästä investointiohjelmasta lausuntoja, joiden kautta tulee esille sidosryhmien tietoa ja näkökulmia investointiohjelmaan liittyen. Väylävirasto pyytää tarkastelemaan investointiohjelman luonnosta kysymysten kautta, jotka vastauksineen ilmenevät tekstistä jäljempänä.

Linkki lausuntopyyntöön:

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=f68b0581-bcec-4e82-9500-d142e1db9006>

Taustaa

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman mukaisesti Väylävirasto laatii valtion väyläverkon kahdeksanvuotisen investointiohjelman osana Liikenne 12 -suunnitelman toimeenpanoa. Investointiohjelmassa esitetään lähivuosien tärkeimmät liikenneinfrahankkeet. Investointiohjelmaa hyödynnetään mm. valtion talousarvioesitysten valmistelussa. Vuosia 2025-2032 koskeva investointiohjelma on Väyläviraston tietoon perustuva ehdotus uusien rata-, maantie- ja vesiväylähankkeiden toteuttamisesta ja niiden vaikutuksista. Väylävirasto päivittää investointiohjelman vuosittain Liikenneverkon strategisen tilannekuvan päivityksen jälkeen, ennen seuraavan vuoden talousarviovalmistelua, sekä aina Liikenne 12 –suunnitelman päivittämisen jälkeen. Liikenne 12 -suunnitelman päivittäminen tapahtuu kerran hallituskaudessa lain velvoitteiden mukaisesti.

Investointiohjelma laaditaan Liikenne 12 -suunnitelman tavoitteiden, kriteerien ja painotusten mukaiseksi. Liikenne 12 -suunnitelman kolme tavoitetta – saavutettavuus, kestävyys ja tehokkuus – ovat keskenään rinnakkaisia ja tasavertaisia, ja kaikki kolme tavoitetta pyrkivät hillitsemään ilmastonmuutosta. Liikenneturvallisuus sisältyy liikennejärjestelmästä ja maanteistä annettuun lakiin (503/2005) ja on siten huomioitu investointiohjelman valmistelussa.

Liikenne 12 -suunnitelma määrittelee myös investointiohjelman taloudellisen kehyksen. Väyläverkon investointiohjelma sisältää investointihankkeet, jotka esitetään rahoitettavaksi kehittämismomentilta (kehittämishankkeita, isoja peruskorjaushankkeita tai hankekokonaisuuksia, esim. sillat). Investointiohjelma sisältää myös sellaisia EU:n tuella tai yhdessä kaupunkiseutujen tai elinkeinoelämän kanssa rahoitettavia hankkeita, joiden valtion osuus esitetään rahoitettavaksi kehittämismomentilta. Investointiohjelmaan sisältyy myös osa perusväylänpidon rahoituksella toteutettavista hankkeista (parantamishankkeet). Hankeyhtiöiden kautta rahoitettavat (esim. Turun Tunnin Juna) ja jo päätetyt kehittämishankkeet, Digirata sekä merkittävien osa perusväylänpidon momentilta rahoitettavista toimenpiteistä eivät sisälly investointiohjelmaan.

Vertailu edellisiin investointiohjelmiin

Kaupunginhallitus on kahdessa edellisessä lausunnossaan korostanut, että investointisuunnitelmassa on tarkennettava perusteluita suunnitelman ulkopuolelle jääneiden hankkeiden osalta. Lisäksi Salo on esittänyt Salon itäisen ohikulkutien kt 52 lisäämistä investointiohjelmaan. Hankkeiden esittely ja perustelu on parantunut, mutta edelleen on runsaasti toteutettavien hankkeiden korien ulkopuolelle jääneitä hankkeita, joiden osalta ei käy ilmi, mikä niiden toteutumista estää. Kt 52 Salon itäisen ohikulkutien 2. vaihe ei ole nytkään mukana investointiohjelmassa eikä ratkaisulle esitetä myöskään mitään perusteluja.

Salon kaupungin lausunto

1. Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin ja muuttuneeseen toimintaympäristöön?

Talouden raamit ja reunaehdot vaikuttavat merkittävästi Liikenne 12:n rahoituskehykseen ja toteutukseen. Uusien kehittämisinvestointien rahoitustaso on Liikenne 12:ssa verraten matala, reilut 400 milj. €/v, mikä vaikeuttaa uusien kehittämishankkeiden saamista mukaan listalle. Hallituksen painotus talouspääöksissään on ollut perusväylänpidon korjausvelan purkaminen, mikä sinällään on kannatettava tavoite.

2. Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?

Investointiohjelmassa on kuvattu ymmärrettävästi lähtökohdat ja periaatteet, joiden mukaan on valmisteltu ja selostettu hankekorien hankkeiden sisältöä. Investointiohjelmassa ei edelleenkään käy ilmi hankekohtaisia perusteluja sille, miksi liitteessä 4c luetellut investointiohjelman 2024-2031 lausunnoissa esitetyt toimenpiteet ja muut valmistelussa esille nousseet toimenpiteet eivät sisälly investointiohjelmaan. Ilman hankekohtaisia perusteluja on hankkeiden toteuttamista edistämään pyrkivien kuntien mahdotonta arvioida ja suunnitella esim. oman päätöksentekonsa ja taloussuunnittelun valmistelua.

Salon kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 19.4.2021 § 39 Varsinais-Suomen ELY-keskuksen L-vastuualueen kanssa sovitun mukaisesti käynnistetyt hankkeen Salon itäisen ohikulkutien 2. vaiheen tiesuunnittelun mahdollistavan asemakaavan ja asemakaavan muutoksen. Tiesuunnitelman laatiminen on käynnistynyt kesällä 2023 lähtökohtien ja tavoitteiden tarkistamisella sekä työn organisoinnilla. Talven 2023–24 aikana määritellään suunnitelman periaateratkaisut ja

tehdään vaihtoehtovertailuja. Tiesuunnitelman varsinainen laatimisvaihe ja vaikutusten arvioinnit ajoittuvat vuoden 2024 kevääseen ja kesään. Kaupungin olisi välttämätöntä tietää omien maankäytön suunnitelmiansa ja taloussuunnittelunsa kannalta, mihin toimiin olisi varauduttava hankkeen edistämiseksi.

3. Miten muuttaisitte investointiohjelmaa Liikenne 12 mukaisen liikennemuotokohtaisen talouskehityksen puitteissa ja miten perustelette muutosten paremmat vaikutukset?

Talouskehitys asettaa varsin tiukat raamit ohjelmalle. Tarkempien muutosehdotusten tekeminen edellyttäisi tarkempaa hankekohtaista perustelua investointiohjelman ulkopuolelle jääneistä hankkeista.

Salon kaupungin näkökulmasta kt 52 Salon itäisen ohikulkutien 2. vaihe tulisi sijoittaa investointiohjelmaan ja turvata hankkeen rakentaminen tiesuunnitelman valmistumisen jälkeen.

4. Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seuranta?

Kuten Salon kaupunki on jo edellisessä lausunnossaan (kaupunginhallitus 25.4.2022 § 151) todennut, investointiohjelma ja sen päivitykset tulee laatia läpinäkyvänä ja vuorovaikutuksessa ja niillä kaupungeilla, joiden toimintaympäristöön vaikuttavia hankkeita on vireillä, tulee olla mahdollisuus seurata hankkeiden arviointia ja valikoitumista ohjelmaan niin, että kaupungeilla on aito mahdollisuus halutessaan tehdä tai varautua toimenpiteisiin, joilla edistää hankkeiden toteutumista.

5. Minkä investointiohjelman ulkopuolisten kohteiden suunnittelua tulisi vaikuttavuuden perusteella edistää lähivuosina?

Investointiohjelman ulkopuolelle on jäänyt Salon kaupunginvaltuuston yhdeksi kaupungin kärkihankkeista määrittämä Salon ja seudun kasvun, elinvoiman ja kiertoalouden edelläkävijyyden kivijalan Lounapuiston näkökulmasta tärkeä kt 52 Salon itäisen ohikulkutien toinen vaihe. Hankkeen tiesuunnittelu on parhaillaan käynnissä ja sen jatko on turvattu myös rakentamisen osalta.

Salon kaupunki esittää valtion väyläverkon investointiohjelmaan lisättäväksi maantiehankkeen kt 52 Salon itäisen ohikulkutien 2. vaihe.

Osana ratahankkeita on varattu rahoitusta puunkuormauspaikkojen tarkasteluun. Salon kaupunki esittää, että Salon rautatieasemalla sijaitsevan puunkuormauspaikan uudelleen sijoittelu tutkitaan osana puunkuormauspaikoille varattua rahoitusta.

6. Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmaa?

Salon kaupungilla ei ole muuta kommentoitavaa.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa valmistelutekstin mukaisen lausunnon luonnoksesta valtion väyläverkon investointiohjelmaksi vuosille 2025-2032 ja esittää valtion väyläverkon investointiohjelmaan lisättäväksi maantiehankkeen kt 52 Salon itäisen ohikulkutien 2. vaihe. Osana

ratahankkeita on varattu rahoitusta puunkuormauspaikkojen tarkasteluun. Salon kaupunki esittää, että Salon rautatieasemalla sijaitsevan puunkuormauspaikan uudelleen sijoittelu tutkitaan osana puunkuormauspaikoille varattua rahoitusta.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.

Tiedoksianto

Valmistelijat
Väylävirasto, valmistelija toimittaa lausunnon järjestelmään